

FRANC CERAR

Naša vera

Nekateri strokovnjaki, ki proučujejo religije, trdijo, da so si različna ljudstva ustvarila takšne religije in izoblikovala takšna božanstva, ki so ustrezala njihovim težnjam. Razlog obstanka religij pa da je, ker pripadnikom omogoča izpolnitev težnje po duhovnosti in presežnosti. Možno je, da omenjena podmena velja za druge religije. Za krščanstvo ne more veljati. Zakaj ne? Ker je z njegovim nastankom in obstankom povezanih toliko neverjetnosti, da bi bilo nemogoče zamisliti si ga, če bi si ga pa kdo le zamislil in mu vdihnil življenje, se iz istega razloga ne bi moglo obdržati. Krščanstvo je po nastanku in obstanku možno razumeti in sprejeti le kot Božje delo.

RAZVREDNOTENJE BOŽANSTVA

Po človeški predstavi mora božanstvo s svojimi lastnostmi presegati človeka, saj se ravno v tem razodeva njegova božanskost. Stari Grki in Rimljani so sicer pripisovali svojim bogovom nekatere človeške lastnosti, a o nobenem niso trdili, da bi se učlovečil, postal človek in živel med ljudmi kot eden od njih. To bi pomenilo ponižanje in razvrednotenje božanstva. Kristjani pa izpovedujemo vero v Jezusa, drugo osebo Svete Trojice, ki se je, ne da bi nehal biti Božji Sin, tako ponižal, da si je privzel človeško naravo, po rojstvu iz ženske postal pravi človek, možki z imenom Jezus iz Nazareta, ter živel in deloval po človeško. A to še ni vse.

Po človeških predstavah se mora božanstvo ljudem razodevati kot mogočno, oblastno in

bogato, saj samo kot takšno kaj velja, presega človeka in je vredno čaščenja. Jezus, v katerega kristjani verujemo, pa je bil kot dete rojen v hlevu v odrinjenem kraju in od revnih staršev. Do smrti je živel skrajno skromno, blagroval je uboge v duhu, krotke in ponižne.

Po človeških predstavah mora biti Bog Gospod, ki mu vse služi. Jezus pa ni hotel biti gospod. Rekel je, da ni prišel, da bi se mu streglo, ampak da bi on stregel. Družil se je s preprostimi ljudmi, ki so bili v javnosti brez veljave in so jih imeli celo za grešne. Ko je zadnjič večerjal, je svojim najbližjim umival noge. A največje začudenje šele pride.

PORAZ IN ZMAGA

Svojim naukom, načinom življenja in odzivom na javna dogajanja se je Jezus prav

zaradi tega, ker se je skliceval na svoj božanski izvor, a živel tako človeško, predstavnikom svojega naroda zameril. Spočetka so ga samo odklanjali, sčasoma pa zasovražili ter končno sklenili, da se ga znebijo. Dosegli so njegovo smrtno obsodbo. Najokrutnejšo in najbolj ponižujočo, kar si jih je bila zmožna izmisliti človeška nečloveškost. Obsodbo je molče vzel nase, dopustil je, da so ga bičali, s trnjem okronali, opljuvali in z žebli pribili na križ. Ko je na njem visel, so ga izzivali: Če si Sin Božji, stopi s križa, pa bomo verovali vate. Ni stopil, umrl je. Po zakonih človeškega razmišljanja in splošnega izkustva bi moralo biti s tem njegove zgodbe konec. A do tega konca ni prišlo. Nasprotno: njegova zgodba se je pravzaprav šele začela. Neverjetnosti se nadaljujejo.

Njegovi pristaši, ob njegovem porazu do skrajnosti obupani, so tri dni pozneje doživeli nekaj nerazložljivega. Niso si le opomogli in prišli k sebi, niso le dvignili glav, marveč so postali neustrašeni pričevalci njegovega vstajenja od mrtvih. Trdili so, da je Jezus vstal iz groba, da so ga videvali živega, da jih je nagovarjal, z njimi jedel in jih opogumil, se z njimi štirideset dni družil, potem pa jih poslal v svet z naročilom, naj z njegovim naukom ter z oznanjevanjem njegove smrti in vstajenja seznanijo ves svet. Šli so, čeprav so se zavedali, da za izpolnitev te naloge s svojo preprostostjo in neukostjo niti najmanj niso usposobljeni. Tudi jim je bilo jasno, da se njihovo oznanjevanje Boga, ki se je učlovečil, ki je hotel biti ponižen, ponižan in zavržen, ki je trpel in umrl na križu, ne bo prilegalo človeškim predstavam o Bogu. Prej nasprotno. Poslušalce bo odbijalo, sami pa se bodo osmešili, naleteli na brezbriznost ali celo na nasprotovanje. Kdo bo le tako nespameten, da bo sprejel vero v Boga, ki se je hotel roditi v hlevu in dopustil, da so ga ljudje obsodili na smrt? A jim je pogum vlivala zavest, da njihovo oznanjevanje ne temelji na njihovi človeški sposobnosti in modrosti, marveč na Božji odločitvi in na poslanstvu, ki so ga prejeli od Boga. Da so prejeli Jezusovega Duha, so trdili, in da ta Duh vodi njihovo delo. Eden od njih

je zapisal, da oznanjevanje križanega Boga velja "za Jude za pohujšanje, za pogane pa za norost", a je dodal, da "tistim, ki so poklicani, pomeni Božjo modrost in Božjo moč". V resnici je mnogim Judom oznanjevanje križanega Boga veljalo za pohujšljivo, poganom pa za nespametno početje. Kako bi se le mogel kdo odločiti za sprejem vere, ki to oznanja?

PRODOR V SVET

A glej čudo. Ni jih bilo malo, ki jih je to oznanjevanje pritegnilo in prepričalo. Sprejemali so ga z veseljem, čutili so se osrečene, osvobodene in obogatene. Kako bi se moglo to zgoditi, če ne bi izviralo iz delovanja Božje modrosti in Božje moči? Kako bi se mogla brez Božje modrosti in Božje moči ta vera vse bolj širiti ter v treh stoletjih preplaviti rimsko cesarstvo? Še posebej, ker se je to cesarstvo zaklelo, da jo bo zatrlo in jo je tri stoletja zares krvavo zatiralo? Kako bi mogla, če bi bila brez Božje modrosti in Božje moči, ta vera doseči, da so jo v srednjem veku sprejeli evropski narodi in ob njej razvili globoko duhovnost? Kako to, da je mogla v novem veku postati številčno največja religija na svetu in da je ta ob njej dosegel doslej najrazvitejšo kulturo, kar jih pozna zgodovina? Koliko velikih dogodkov navaja zgodovina starega veka, koliko velikih ljudi opisuje, koliko literarnih del je ustvarila. A je vse ostalo davna preteklost in našlo svoj končni prostor v skladišču zgodovine, če ne v pozabi. Tri leta Jezusovega javnega delovanja v Palestini v času, ko je v Rimu vladal cesar Tiberij in v Judeji njegov namestnik Pilat, ki jih opisujejo evangeliji, pa še danes, po dva tisoč letih, odmevajo po svetu. Kdo danes bere Sokratova ali Ciceronova dela? Knjiga, ki govori o Jezusovih delih, pa je še danes najbolj tiskana, razširjena in brana. Križanemu in zavrženemu Jezusu, o katerem ta knjiga piše, je samo v Sloveniji zgrajenih čez dva tisoč cerkva, koliko šele po svetu. Cerkev, ki niso (le) muzeji, marveč zgradbe, v katerih se množično zbirajo Jezusovi častilci, ga molijo, slavijo in mu prepevajo. Namestnik

križanega Jezusa, 264. po vrsti, je po dva tisoč letih najbolj spoštovana osebnost in moralna avtoriteta današnjega sveta. Zgodovinarji so leto Jezusovega rojstva postavili za mejnik, ki je prepolovil čase in dogodke na tiste pred Kristusom in tiste po njem. Tri Jezusova leta, kot jih opisujejo evangeliji, so bila tako nabita s pozitivno energijo (tako bi se mogli danes sodobno izraziti), da so skozi dvajset stoletij navdihovala največje gradbenike, slikarje, kiparje, klesarje, glasbenike in mojstre uma in peresa, da so ustvarjali neprecenljive umetnine (in jih še ustvarjajo). Predvsem pa so izoblikovala neštete živne umetnine, vrhunske občudovanja in posnemanja vredne moške in ženske svetniške osebnosti. Kalendarji so vse dneve leta napolnjeni z njihovimi imeni.

PRESEŽNOST KRŠČANSTVA

Povedano pričuje, da krščanstvo presega vsa druga verstva sveta. A pot nas pelje naprej. Ta v hlevu rojeni in na križu umorjeni Človek nas s svojim življenjem in učenjem še drugače preseneča. O sebi je izrekel besede in stavke, ki so tako nenavadni in drzni, da bi ga zaradi njih – če se ne bi izkazali za resnične in utemeljene – mogli imeti za domišljavca, lažnivca in sleparja (Mt 27,63!). Prisluhnimo nekaterim: "Preden je Abraham bil, jaz sem." "Jaz in Oče (Bog) sva eno." "Jaz sem pot, resnica in življenje." "Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji." "Jaz vas bom obudil poslednji dan." "Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle." "Jaz sem z vami vse dni do konca sveta." "Jaz sem dobri pastir, ki dam življenje za svoje ovce." Svojim poslušalcem je naložil, da morajo biti pripravljeni prej se odpovedati očetu in materi, bratom in sestrām, komurkoli ali čemurkoli na svetu, celo svojemu življenju, kakor pa njemu. Ob koncu sveta bo prišel na oblakih neba soditi žive in mrtve. Te in podobne napovedi ne bi mogle obstati, še manj pa bi mogle biti uspešno oznanjevale ter sprejete, če v njih ne bi delovala Božja modrost in

Božja moč. Rečeno drugače: Ker so te resnice dvajset stoletij bile od nešteti ljudi sprejete in živete, ko bi morale biti po naravi samega človeškega razmišljanja vsaj pozabljene, če že ne zavržene, dokazujejo, da so nadnaravnega izvora, da v njih resnično delujeta nadnaravna modrost in nadnaravna moč. Da tisti, ki jih je učil, ni neki nepoznani nekdo, (ki bi naj bil nabit s pozitivno energijo), marveč je resnično to, kar o njem uči Cerkev: Učlovečeni Bog, Bog in človek, Jezus iz Nazareta. Kar je o njem povedano, je sprejemljivo le kot sad Božje modrosti in Božje moči.

ZA ČLOVEKA GRE

Pojdimo korak naprej. S svojim življenjem in naukom je Jezus človeštvu dal več kot kdorkoli pred njim in za njim. Evropsko razumevanje človeka v marsičem temelji na modrovanju starih Grkov. A ne v vsem. Modreci stare Grčije so bili enotni v razlagi, da s(m) o ljudje že od rojstva eni določeni za sužnje, drugi za svobodne. Jezus je učil drugače. Nihče ni rojen za sužnja, marveč smo po Božji volji vsi ljudje rojeni za svobodo kot sinovi in hčere nebeškega Očeta. To Jezusovo učenje je skozi nekaj stoletij prevladalo nad grškim. Učenjaki starega Rima so izoblikovali pravo, ki je vredno spoštovanja. A je to pravo veljalo le za rimske državljane. Pripadniki barbarskih narodov so bili iz njegovega območja izvzeti. V očeh Jezusovega "prava" pa smo vsi ljudje brez razlike božji državljani. Vedno in povsod pripadajo vsem in vsakomur od nas enake pravice. Ker imamo vsi v nebesih skupnega Očeta in nas je vse ustvaril ter je v vsakega od nas vtisnil svojo Božjo podobo. Enako velja za narode in rase. Po številu so lahko eni večji in drugi manjši, po kulturi eni bolj razviti in drugi manj, po barvi beli ali črni, a po človeški plati smo vsi vredni enakega spoštovanja in enakih pravic. Ker imamo v onstranstvu Nekoga, ki ni le naš Stvarnik in Gospodar, marveč je mnogo več; je tudi skupni Oče velike človeške družine. Tudi zato, ker je Jezus, njegov Sin, ob učlovečenju postal veliki Brat vseh nas. Človečanske

pravice, ki so jih leta 1948 podpisali Združeni narodi, so mnogo bliže tistim v evangeliju kot onim, ki jih je vseboval stari rimski kodeks. Tri velike vrednote: bratstvo, enakost in svoboda, ki jih je poudarila francoska revolucija, dobijo najzanesljivejšo oporo prav v omenjenih, po evangeliju izoblikovanih krščanskih postavkah.

Jezusovemu nauku človeštvo dolguje spoštovanje družine. S tem, ko je trideset let živel v družini in ko je posvetil zvezo med možem in ženo kot zakrament ter poudaril veličino njune zvestobe, se je – kot noben drug verski učitelj – zavzel za pravice žena in varstvo otrok.

Jezusov evangelij je prepleten z nauki o resnici, o pravičnosti, poštenosti, dobroti, iskrenosti in drugih vrednotah ter s spodbudami, naj jih vršimo. Kar pa ni njegova posebnost. Njegova posebnost je nauk o ljubezni. Ljubezni, ki se odpoveduje maščevanju, ki hudega ne vrača s hudim, marveč z dobrim. Ki gre tako daleč, da ne izbija zoba za zob, marveč sovražnika ljubi in mu odpušča. Zanj moli in kliče nanj blagoslov. Tu je Jezus nedosegljiv. Ni mu enakega. Ni te ljubezni samo učil. Jasno in glasno je odpustil tistim, ki so ga pribili na križ. O katerem od priznanih voditeljev ljudstev ali utemeljiteljev verstev je kaj podobnega napisano ali ohranjeno?

PONIŽAL SE JE, DA JE NAS POVIŠAL

Na začetku tega premišljevanja je bilo rečeno, da je poniževalno za božanstvo, če se odloči učlovečiti se. Če pa to trditev pogledamo z nasprotne strani, je "poviševalno"

za človeka, če se mu Bog približa in mu postane enak. To je storil naš krščanski Bog in tu je njegova veličina. S tem, ko je sebe ponižal, je nas povišal in nas pritegnil v svojo bližino. Da se ne bi čutili osamljene in zapuščene. Da bi čutili, da nas ima rad in nas razume. Da hladni odnos Stvarnik-stvar ogreje z toplim odnosom Oseba-oseba. Pred njim kot Božjim Sinom sicer poklekujemo, a ga ne vikamo. Smemo mu reči: Ti naš ljubi Oče, ki si v nebesih! Ti naš ljubi Brat, ki se ti ni zdelo za malo postati nam enak in si nam šel pripraviti prostore pri Očetu. Ko je bilo najavljeno Jezusovo rojstvo, je bilo napovedano tudi, kako se bo imenoval: Emanuel, Bog z nami. Bog z nami, ko pojemo in se veselimo, Bog z nami, ko jokamo in se upogibamo pod težo križa. Ko je trpel, je vzel nase vse naše trpljenje, ga ovrednotil in posvetil. Ko se je rodil kot človek, ni razvrednotil svojega božanstva, marveč je "navdrednotil" človeka, ki ga je že poprej ustvaril po svoji podobi. Razodel je, da je njegova veličina v ljubezenskem odnosu do človeštva v celoti, vključno do tudi najmanjšega človeka. Bog z nami in mi z Njim najprej tukaj, potem pa vso večnost v Njegovem prebivališču.

Morda so se nam ob branju tega sestavka pojavila kakšna čudenja. Morda tudi kakšna vprašanja. Razlago, odgovor in utemeljitev najdejo v zadnji trditvi: Naš Bog je takšen, ker nas ima rad, ker nas ljubi, ker želi bivati med nami, ker je in se imenuje Ljubezen. To prepričanje pa ni in ne more biti le sad našega umovanja (čeprav je tudi to), tudi ne more biti le potešitev naše lakote po presežnosti (čeprav je tudi to), marveč je najprej in predvsem dar Boga, ki nas je izbral in poklical.